

X. évf. 6. szám

2020. június

Komárom-Esztergom megyei könyvtárszakmai folyóirat

(A Téka Téma utódja)

<http://kemlib.jamvk.hu>

<http://epa.oszk.hu/02700/02762>

Kiadja a József Attila Megyei és Városi Könyvtár

2800 Tatabánya, Fő tér 2. **Felelős kiadó** Mikolasek Zsófia igazgató

Felelős szerkesztő: Szikszai Edina

Rovatvezetők: Suller Ildikó Tünde, Fábián Ildikó, dr. Horváth Géza,

Márku Mónika, Mikolasek Zsófia, Szikszai Edina

Műszaki szerkesztés: Szikszai Edina

ISSN 2062-5782

TARTALOM

Megyei körkép

Feketsné Kisvarga Anita (Tatabánya)

77 nap után nyitott ki a „fapados könyvtár” 3-5. oldal

Mikolasek Zsófia (Tatabánya)

Hullámhossz – JAMK podcastek a home office idején 5-6. oldal

Schmölitz Margit (Esztergom)

Next elit – avagy minden generációt vár a Helischer József Városi Könyvtár 7-8. oldal

Mi történt a KSZR háza táján?

Pósa Andrea (Bajna)

Bogárháton Bajnán..... 9. oldal

Kecskeméti József (Dunaalmás)

Trianonra emlékeztünk. 10-11. oldal

Kitekintő

Szikszai Edina (Tatabánya)

Átlépte kapuját – interjú Horváth Szabolccsal 12-13. oldal

Gyereksarok

Zantleitner Laura (Tatabánya)

Tiktok videopályázat a fiatal olvasókért..... 14. oldal

Goldschmidt Éva (Tata)

Állati látogatók karantén idején 15-16. oldal

Helytörténet, honismeret

Rigláné Berczeli Mária (Mocsa)

György Károlyné Rabi Lenke, 1954-2020 17-19. oldal

Márku Mónika (Tatabánya)

Motil László, 1933-2020..... 20. oldal

Márku Mónika (Tatabánya)

Trianon centenáriumi megemlékezésünkben. Sajtószemle a megemlékezésekről 20-26. oldal

Egyesületi rovat

Márku Mónika (Tatabánya)

Szerzői jogi irányelvek..... 27-31. oldal

Sajtófigyelő

Márku Mónika (Tatabánya)

2020. június 32-34. oldal

77 nap után nyitott ki a „fapados könyvtár”

FEKETSNÉ KISVARGA ANITA

Id. Dr. Bibó István etnológus, filozófus és könyvtárigazgató (1877-1935) szerint a népszokásokban a 7-es számnak jelentős szerepe van. A legtöbb esetben valamiféle sokaságra, jelentős mértékűségre, hosszú idejűségre utal. Ugyanakkor, ha tárgyakra vonatkozik, akkor általában olyan összefüggésben találkozunk vele például, hogy valamely dologból hétnek kell lennie ahhoz, hogy a várt eredmény bekövetkezzék. Ezen túlmenően sok esetben szerencse is fűződik hozzá. A 77-es számmal pedig a nagy távolságot és a sokféleséget fejezi ki a néphagyomány.¹

77 nap – ennyi ideig volt zárva a József Attila Megyei és Városi Könyvtár a járványveszély miatt. Hosszú idő ez vagy rövid? Mi, könyvtárosok talán nem érzékeltük annyira hosszúnak. A bezárás ideje alatt viszonylag gyorsan átálltunk a home office-ban megvalósítható munkafolyamatok végzésére, ugyanakkor az irodákban is rendszeres ügyeletet tartottunk, miközben folytattuk megszokott tevékenységeinket. Folyamatos volt az állománygyarapítás, a fiókokban zaj-

lottak a selejtezések, ellenőriztük, javítottuk a katalógusunkban a rekordokat, digitalizáltuk és feldolgoztuk a helytörténeti dokumentumaink egy részét, podcast-rádiót hoztunk létre, mely napi rendszerességgel szolgáltatott meséket, szépirodalmi szövegeket, retró lapszemléket, környezettudatossággal kapcsolatos információkat az érdeklődő hallgatók számára.

A JAMKAPU applikációnk

Elérhetővé tettük a JAMKAPU androidos alkalmazást, mellyel játékokra és helytörténeti sétákra hívtuk az app használóit. Elárasztottuk honlapunkat a könyvajánlókval, ezzel is fenntartva a kapcsolatot olvasóinkkal. E sokféle tevékenység végzése során észre sem vettük, mennyire repül az idő.

Olvasóinktól viszont rendszeresen kaptuk az érdeklődő telefonokat, leveleket, hogy mikor nyitunk már ki. Sokan megosztották velünk,

¹ Dr. Bibó István: A számok jelentése és a gondolkodás alapformáinak története

mennyire hiányzik nekik az új könyvek illata, szükségük lenne kedvenc írójuk frissen megjelent művére, egyáltalán olvasnivalóra, mert már minden náluk lévő könyvtári könyvet elolvastak. Sokak számára bizonyára hiányzott a rutin, hogy a napot a könyvtárban kezdjék a friss sajtó elolvasásával, vagy a munkahetet itt zárják, hogy DVD-filmek és regények kölcsönzésével biztosítsák önmaguk számára a jól megérdemelt hétvégi pihenést. Nekik a 77 nap valószínűleg hosszú időnek bizonyult.

MIKOR?

2020. június 2-től a korlátozások végéig
K - P: 13:00 - 18.00 óráig minden korosztály részére

Információk a nyitásról. Kép: jamvk.hu

Nem volt hát kérdés, hogy amint a járványhelyzet ezt lehetővé teszi, az EMMI szakmai javaslatának figyelembevételével „résnyire nyitjuk” könyvtárunk kapuját. Erre június 2-án került sor. „Fapados könyvtárunk” szűkített nyitvatartással, korlátozott szolgáltatásokkal és mindössze egy helyszínen, a Béla király körtéri épületében állt a látogatók rendelkezésére. A megszokottnál jóval rövidebb ideig, keddtől péntekig 13.00 és 18.00 óra között vártuk a látogatókat. Mivel még nem tudtunk lehetőséget biztosítani az olvasótermek szabad használatára, a könyvtárból kölcsönözni vágyóktól olvasmánylistákat vártunk e-mailben. Természetesen nyitvatartási időben a tájékoztató kollégák is segítséget nyújtottak az olvasói könyvigények összeállításához. Az igénylisták leadását követő két munkanap alatt összegyűjtöttük a kért könyveket nemcsak a szép- és szakirodalmi részlegünkről, hanem a Szent Borbála téri

gyermekkönyvtárunkból is, majd kikölcsönöztük a kérelmező nevére. A könyveket bezacsizóztuk, hogy az így összeállított könyvcsomagok a szépirodalmi részlegben várják olvasójukat. A lejárt határidejű könyvek visszavétele sem a megszokott módon történt. Olvasóinkat arra kértük, hogy csomagolják be a visszahozott könyveket, és a csomagra írják rá nevüket, tagsági számukat. Erre azért volt szükség, mert a könyvtárba visszakerülő könyvek először 72 órás karanténba kerültek, és csak ez után vettük vissza őket elektronikusan is az olvasóktól. Nem szerettük volna, hogy a visszavett dokumentumok karanténba helyezése korlátozza a könyvtárlátogatót abban, hogy ismétlően kölcsönözzön, ezért a kiadható maximális dokumentum-számot tízről húszra emeltük.

A „fapados könyvtár” további két kedvezményt tartogatott olvasói számára. Az egyik az volt, hogy a járvány miatti bezárás alatt keletkezett késedelmi díjakat természetesen nem számoltuk fel. Sőt, a nyitás után is meghosszabbítottuk a türelmi időt: július 6-ig vártuk vissza a lejárt határidejű könyveket anélkül, hogy a késedelmi díjat elkértük volna az olvasóktól. Másik kedvezményünk pedig a tagság ingyenes és automatikus meghosszabbítása volt nemcsak 77 nappal, - ameddig a könyvtár zárva volt -, hanem plusz egy héttel, tehát 84 nappal.

Olvasóink tájékoztatása a teendőkről. Kép: jamvk.hu

A „fapados könyvtár” három hétig üzemelt ezen a módon, és a számadatok arról tanúskodnak, hogy a nyitásra valóban sok olvasónk várt már. Június 2. és június 20. között összesen 579 sze-

mélyes látogatója volt a könyvtárnak, ami a szűkített nyitvatartást figyelembe véve különösen nagy számnak mondható. E három hét alatt 264 olvasó összesen 1664 dokumentumot kölcsönzött. 640 olvasónál lévő, 3242 dokumentum kölcsönzésének határidejét hosszabbítottuk meg. 411 látogatóunktól 2233 dokumentumot vettünk vissza. Összesen 946 olvasó számára végeztünk valamiféle tranzakciót, 7139 esetben. E-mailben 153-an, személyesen pedig 80-an jutatták el hozzánk igénylistájukat².

A „fapados könyvtár” működtetése beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Olvasóink számára elérhetővé váltunk, még ha csak szűkített formában is. Az egészségügyi előírásokat maximálisan betartva tudtuk megoldani a kölcsönzést, a visszavételt és a szaktájékoztatót. A munkafolyamatok átszervezésével pedig megoldottuk a szolgáltatások gördülékenységét biztosító hátteret, hogy az olvasók várakozás nélkül, vagy csak minimális várakozással jussanak hozzá kedvenc olvasmányaikhoz. Mind a járványveszély alatti munkáinkkal, mind pedig a könyvtár újraindításával megfeleltünk a 77-es szám néphagyomány szerinti jelentésének: a bezárás ideje alatt *sokféle* munkát végeztünk, majd a nyitás után eredményesen oldottuk meg a ránk váró feladatokat. Mindeközben lehet, hogy *hosszú* belső utazást is tettünk a járvánnyal kapcsolatos félelmeink leküzdésével, önmagunk és mások iránti felelősségérzetünk erősödésével, kapcsolataink ártérkelésével. De ez már egy másik cikk témája lehetne.

Hullámhossz - JAMK podcastek a home office idején

MIKOLASEK ZSÓFIA

Hirtelen kellett bezárnunk márciusban, hirtelen kerültünk home office-ba és hirtelen engedték el az olvasóink kezét. Sok helyen elmondtam, és

² Az adatokat Magaláné Kovács Andrea és Sutáné Csulik Andrea gyűjtötte.

most is hangsúlyozom: bár tudtunk a kényszerű zárva tartás alatt munkát találni magunknak (maradt a következő hullámra is bőven), a mi létünket, munkánkat az olvasók, a felhasználók alapozzák meg. Ezért is igyekeztünk átköltözni a virtuális térbe, hogy jelen legyünk, hogy erősítsük hangunkkal, létünkkel a nehéz helyzetben is a minket szeretőket.

A zárva tartás alatt is nyitottan! Kép forrása: jamvk.hu

Ennek a virtuális költözésnek a része volt a JAMK podcast életre hívása is. Régóta benne motoszkált a kollektív tudatunkban egy könyvtári rádió létrehozása, de alkalom, idő, energia nem volt rá. Most lett.

Podcastjeink a Soundcloudon és a Facebookon elérhetők. Villámgyorsan kitaláltuk, hogy milyen típusú adásokat szeretnénk, embert találni volt tán a legnehezebb. Olyan kollégát, aki vállalja a hangját a nagyvilág előtt.

Nézzük hát, milyen fejezetei vannak adásainknak.

Könyvtárosok mesélnek: itt a gyerekekre fókuszáltunk elsősorban (persze a mese minden korosztály számára erősen ajánlott), a felolvasó kollégák (Feketsné Kisvarga Anita, Szébenyiné Zantleitner Zsuzsa, a külsős Szamadó Emese és jómagam) nagy lelkesedéssel válogatták a mesé-

ket: magyar népmeséken kívül nagyon sok más nép meséje is a repertoárra került.

JAMK Podcast néven futottak a felnőtteknek szóló felolvasások. A Decameron a helyzetből adódóan egyértelmű volt, ennek prezentálását én vállaltam magamra. Rejtő Jenő évfordulós volt, ebben az évben volt születésének 115 éves évfordulója. A szintén aktuális Vesztegzár a Grand Hotelben című művét a komáromi Délibáb-Színház „öregjei” olvasták fel: Horváth Szonja, Horváth Zora, Győrfi Anna, Győrfi Dániel és Kreft Horváth Márk. A középiskolásokat is megcélzottuk. A szőke ciklont Buti Nikolett 15 éves diák adta elő az Iskolai Közösségi Szolgálat keretében. Közös nagy kedvencünket, a Svejket pedig Csérteg István olvasta- olvassa fel remek előadással.

Válogatás podcastjainkból

A napi retro lapszemle nagy falat volt. Minden nap az Arcanum és a Hungaricana adatbázisokban kerestünk aznapi, de korábbi években megjelent cikkeket, híradásokat. A legrégebbi felolvasott cikk 1837-ből való volt. A cikkek

válogatásában Tari-Székely Karola és Szikszai Edina volt nagy segítségemre.

A Zöldsarok rovat hétvégenként jelentkezett. Zöld hírek, zöld praktikák és zöld mesék fértek ebbe a fejezetbe.

Megpróbálkoztunk Góbéságokkal, ebben Szabó Károly székelyudvarhelyi könyvtáros kollégánk volt nagy segítségünkre. (Karcsi az egész munkában hatalmas szerepet vállalt, a megjelenések zömét ő szerkesztette, vágta, látta el zenével.)

Aztán visszatértünk a home office-ról, meg is nyitottunk, először fapadosan, majd teljes üzemben, újra találkozhattunk olvasóinkkal, így energiánk nem maradt a napi megjelenésekre. Nem akartuk azonban elengedni ezt a szolgáltatásunkat, ezért átalakítottuk. A kultúra hőmérő a társadalom fenekében – mondta Rainer Werner Fassbinder filmrendező, ezért az új forma a Kultúrhőmérő címet kapta. Ebben a hetente jelentkező podcastben meghagytuk a retro lapszemlét (immár hetekre lebontva, és mindig csak egy témát, egy kiemelkedő eseményt körbejárva), az Ökosarkot hírekkel és zöld mesékkel. Új rovatként jelentkezik a Beszélgetések, mellyel elsősorban helytörténeti érdekességeket, aktualitásokat hallhatnak az érdeklődők.

A technikai háttér is egyre erősödik. Míg kezdetben akár telefonnal, tablettel vettük fel az anyagokat, úgy mára kialakítottunk egy kétmikrofonos kis stúdiót, melynek segítségével akár Skype beszélgetéseket is tudunk rögzíteni. És végül nézzük a számokat, azt, hogy a közel március közepétől eltelt három hónap alatt hányszor jelentünk meg az éterben. Hallgassanak, hallgassatok bennünket, és várjuk az ötleteket, javaslatainkat a beszélgetéseinkhez!

Könyvtárosok mesélnek	Napi retró lapszemle	Zöldsarok	Góbéságok	JAMK Podcast	Kultúrhőmérő	Összesen
62	50	16	3	57	3	191

Next elit – avagy minden generációt vár a Helischer József Városi Könyvtár

SCHMÖLTZ MARGIT

A Helischer József Városi Könyvtár olvasótermének padlója a járványügyi helyzet miatti zárva tartás idején megújult. A könyvtár munkatársai négy alkalommal, kézzől kézre adogatva mozgatták át az állományt, hogy végül minden ismét a helyére kerülhessen. A nagy kopásállóságú parketta világossá, otthonosabbá teszi az olvasótermet. A kanton tölgy fantázianevű felület nem nyeli el a port, így egészségesebb környezetben várják látogatóikat.

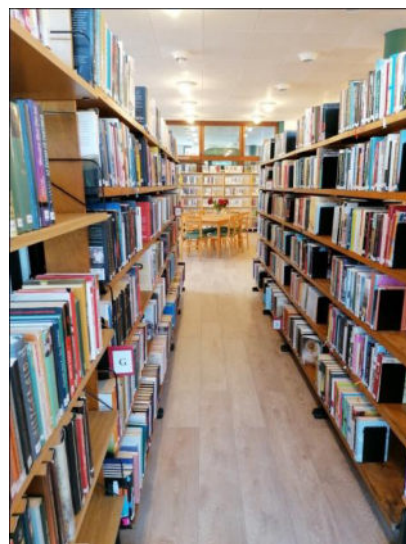

A megújult olvasói tér Esztergomban.

Kép forrása: Helischer József Városi Könyvtár

A könyvtári feliratok is egységes arculatot kaptak. Habár az olvasói tér polcai, bútorai ugyanazok, az új elrendezésnek köszönhetően sokkal tágasabb tér

fogadja a belépőt, és programok esetén kényelmesebb nézőtér áll majd rendelkezésre.

Kép forrása: Helischer József Városi Könyvtár

A felnőtt olvasóteremben saját kuckót hoztunk létre a legkisebbeknek, ahol játszhatnak, olvasgathatnak, míg a szüleik olvasnivalót keresgélnek. A hangulatos, párnákkal berendezett kis dobogó biztosan a gyerekek kedvence lesz.

A tinédzseresek is külön zugot mondhatnak ezután magukénak. Övék a „next elit” övezet, ahol számukra válogatott könyvek, képregények, magazinok várják őket.

Kép forrása: Helischer József Városi Könyvtár

A kényszerű zárva tartás alatt nem szünetelt a kölcsönzés sem. Hetente egyszer az önkormányzat segítségével házhoz szállították a kért dokumentumokat. Az olvasók nem csupán egy adag könyvet, hanem levéllel kísért, ajándékhoz hasonló módon összekészített csomagot kaptak. A könyvtár online játékokkal, kvizekkel is igyekezett olvasói kedvében járni.

A könyvtár június 23-án ismét megnyitotta kapuit. Régi és új olvasóikat egyaránt meglepetésekkel és nagy szeretettel fogadják. Részletek: vkesztergom.hu

Bogárháton Bajnán

PÓSA ANDREA

2020. június 2-án ellátogatott a bajnai ovisokhoz a Községi Könyvtár szervezésében Katica és Bogaras bácsi. A *Bogárháton* című bemutatót a József Attila Megyei és Városi Könyvtár támogatásával sikerült megvalósítani.

A Bogaras bácsi nem először járt a Bajnai Napközi Otthonos Óvoda kisgyermekeinél. A gyerekeknek nagyon tetszett az érdekes előadás.

A Bogárháton bemutatója. Fotó: Pósa Andrea

Gerzson, az év bogara történetével szórakoztatták az előadók az ovisokat. Sok érdekes dolgot megtudhattak a tavaszi álganéjtűró bogárról és a világ minden táján élő rokonairól is az előadás során.

Senki sem unatkozott, mert a szórakoztató és érdekes előadás folyamatosan lekötötte a kisgyerekek figyelmét, gyakran ők maguk is a történet részévé válhattak, segíthettek Gerzsonnak és Erzsóknak (a ganéjtűró bogaraknak), hogy megtarthassák esküvőjüket.

A járványügyi helyzetre való tekintettel a Bogaras bácsi meséjét az udvaron tekinthették meg az ovisok. Gyakran az önfeledt kacagástól volt hangos az óvoda udvara, annyira beleélték magukat a két ganéjtűró bogár kalandos utazásába.

Trianonra emlékeztünk

KECSKEMÉTI JÓZSEF

„... Mi halálos csendben néztük a térképet és az előtte álló, szürkülő hajú ciszterci papot, amint feje egyre lejjebb esett a mellére és a kívülről behallatszó harangzúgás által méginkább kimélyített csendben inkább magának, mint nekünk, ennyit mondott: „Consummatus est”.

Ötvennégyen voltunk, ötvennégy tizenéves magyar fiú. A Golgota utolsó szavai után nem bírtuk tovább. Leborultunk a padokra és elkezdünk sírni. Odakint kongtak a harangok. Nagymagyarország keresztülfeszítésének a napja volt, 1920. június 4. Péntek...”

/Padányi Viktor/

A trianoni békediktátumról emlékeztünk meg községünkben 2020. június 4-én, este nyolc órai kezdettel, Dunaalmás Község Önkormányzata, a Dunaalmás Barátainak Köre és a Lenhardt György Községi Könyvtár szervezésében. A késői időpont nem volt zavaró tényező, kb. százan vettek részt a rendezvényen.

A megemlékezés színvonalát emelte egy legendás, 1939-es zászló, amelyet Pat község kapott, és amelyet a falu lakói juttattak el Almásra 1945-ben, hogy a „szembeszomszéd” viselje gondját, vigyázzon rá. Ezúton köszönjük meg a Tóth-Kurucz-családnak, hogy óvják a lobogót és e megemlékezés alkalmából közszemlére engedték bocsátani!

Külön megtiszteltetés volt, hogy Tóth Rozália, Pat polgármestere személyes jelenlétével tisztelte meg nemzeti gyásznapi összejövetelünket. A Himnusz közös eléneklése után Ollé Árpád polgármester úr beszédében arra hívta fel a figyelmet, hogy népünk a zűrzavaros évszázadok ellenére is jelen van a Kárpát-medencében, és minden fajta törekvés ellenére egységes nemzet képét mutatja.

A Vadvirág Dalkör – a tőlük már megszokott – színvonalas, harmonikával kísért verses-dalos előadását követően Oláh Kálmán, komáromi Pro Urbe díjas tanár, reményét fejezte ki arra, hogy a

trianoni utódállamok és a határainkon túl rekedt magyarság megbékél egymással, a szlovák példára hivatkozva.

A József Attila Megyei Könyvtár támogatása nélkül nem valósulhatott volna meg az Őrzők együttes műsora. Gál László szavaló és Kreft-Horváth Márk zenész előadásában kortársak visszaemlékezéseit, jeles magyar költők verseit hallhattuk nemzetünk sorstragédiájáról.

A kikötői Trianon-emlékművet a Székely himnusz eléneklését követően a „Nélküled” zenéjére koszorúzták meg a rendezvényen tiszteletüket tévő intézmények és szervezetek képviselői. A megemlékezést a Duna-parton trianoni máglya meggyújtásával zártuk.

Ezúton szeretnénk megköszönni minden magán-személynek, vállalkozásnak, szervezetnek és intézménynek, akik segítettek méltóképpen megemlékezni községünkben Trianon századik évfordulójáról!

Fotók: Kecskeméti Józseftől

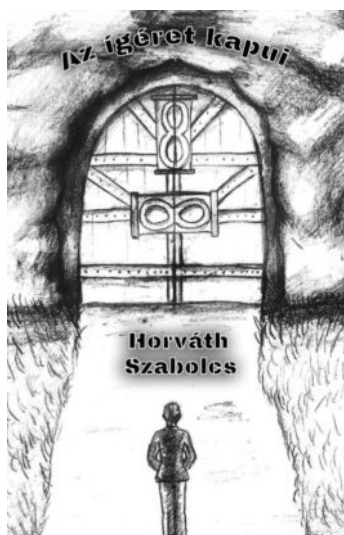
Átlépte kapuját – interjú Horváth Szabolccsal

SZIKSZAI EDINA

2020. június 14-én jelent meg kollégánk, Horváth Szabolcs nyolcadik verseskötete, *Az ígélet kapui*. Ennek kapcsán egy rövid interjút készítettünk vele.

Mit jelent az *Ígélet kapui*? Miért ez lett a kötet címe?

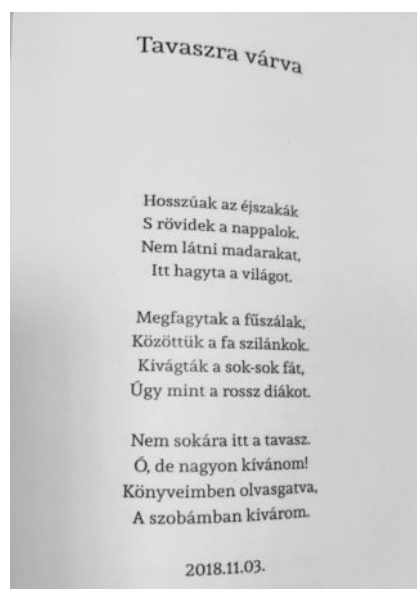
A kötet címét és alapjait még valamikor 2011 és 2012 között találtam ki és tűztem ki magam elé célként. Amikor kitaláltam, két alapot terveztem neki: az egyik a jövő volt, a másik pedig, hogy a korábbi témákat, mint szerelem, természet, humor, képzelgések, vágyakozások, egy kötetbe helyezzem. Ahogy azt a tavalyi könyvbemutatómon elmondtam e kötetrel érzelmileg és hangulatilag valóban minden égtáj felé igyekeztem elmenni. A másik nagy célom volt, hogy a nyolc kötetemben összesen jöjjön össze az 1000 vers.

A kötet borítója

Hány évi munkádba telt e könyvnek a megírása?

Ez egy nehéz kérdés. Nincs rá helyes válasz, mert attól függ, honnan nézzük. Amikor már valóban csak ezzel a könyvvel foglalkoztam az 2018 júliusa, de a könyv legelső (nyitó) verse a fiókból került elő, ami pedig 2016. november végén született.

A kötet egyik verse

Ha ki kellene emelni a kötet valamelyik részét, akkor melyiket emelnéd ki?

Mivel a kötet, mint mondtam, érzelmileg és hangulatilag nagyon változó, így nincs egy olyan rész, amit kifejezetten kiemelnék belőle. Több persze van, amit kiemelnék, mint például a keresztlányomnak írt versek, vagy azt a részt, ahol több Óvároshoz illetve Tatabányához köthető vers olvasható. A kötet vége felé két-három versem köthető városunk híres költőjéhez, Sebestyén Lajoshoz.

Mint mondtad több évig ez a kötet egy terv volt a fejedben. Miért nem írtad meg előbb és milyen érzések kavarnak benned, hogy ez most elkészült és kiadásra került?

Így lett eltervezve az asztalon. Tudtam, hogy több évig (hét-nyolc) még nagyon-nagyon sok témával foglalkozhatom. Kipróbálhatom magam nagyon sok mindenben, sok tapasztalatot szerezhetek. Ha visszanézem az előző négy könyvemet, akkor szinte mindegyiknek volt egy tematikája, amely erősen épült valamire. Azokat a témákat igyekeztem újra megfogni, és ebbe a könyvbe tenni új, friss versek köntösében. Hogy milyen érzések kavarnak bennem? Ha az ember eltervez egyik napról a másikra egy kötetet, majd nekiáll azt szívéből írni, és amikor megírta, akkor biztosan boldogság járja őt át. Nálam most ezt az örömet nagyon sokkal kell felszorozni. Sok évig vártam ezzel a könyvvel és sikerült. Bár a könyvet én írtam és benne a versek saját szellemi termékeim, ezen a könyvön nem csak én dolgoztam, hanem mások is. Kiemelném a korrektori és a grafikai munkát, és azok munkáját, inkább támogatását is, akik bíztattak, hogy lépjem át a saját "kapumat". Nagyon hálás vagyok a támogatóknak, hiszem, hogy méltóképpen fogjuk majd megünnepelni.

Ha már az ünneplést említed, akkor mikorra várhatjuk a könyvnek a bemutatóját?

A könyvbemutatót őszre tervezem. Természetesen már nagyon várom. Ilyenkor mindig bennem van az elhíresült kérdés, hogy: "Ott vagyunk már? Mivel, hogy a bemutató verseit már összeválogattam, valamint a műsorterv is elkészült, én bízom benne, hogy mindenkinek egy jó kikapcsolódást, jó programot, jó és elgondolkodtató érzéseket tudok, tudunk majd adni. A kötetnek nálam még nincs vége, mert a bemutató még hátravan.

Horváth Szabolcs az új kötettel. Fotó: Szikszai Edina

Végezetül mit várhatnak tőled a jövőben az olvasók?

Jelenleg a kilencedik verseskötetemen dolgozom, annak is már inkább a végén. Az év utolsó felében szeretnék majd egy válogatáskötetet elkészíteni, összeállítani egy kötetet a közel tizenöt évnyi munkásságomból. A 2021-es évben igyekszem majd új lendülettel, a már tőlem megszokott lelkesedéssel alkotni. Nagyon sok könyvötletem van, amit szeretnék megírni, elkészíteni az életem során. Regényötletek is szerepelnek a bakancslistámon, de egyelőre még a versek jelentik számomra a nagy szerelmet, ha lehet így fogalmaznom. Hogy 2021-ben irodalmilag mivel fogom foglalkozni, azt pontosan tudom, de egyelőre maradjon titok.

GYEREKKÖNYVTÁR

József Attila Megyei és Városi Könyvtár

Kezdőlap

Rólunk

Eseménynaptár

Pályázatok ▾

Hírlevelek

Kapcsolat

TikTok videópályázat a fiatal olvasókért

ZANTLEITNER LAURA

A könyvtárak számára a TikTok videómegosztó közösségi szolgáltatás még szinte teljesen felfedezetlen terület. Ahhoz viszont, hogy olvasás- és könyvtárnépszerűsítő tevékenységük elérje a legfiatalabb generációkat, szükségszerű a már jól ismert közösségi oldalak, azaz a Facebook és az Instagram mellett ezen a felületen is jelen lenni.

A TikTok hatalmas népszerűsége sok minden más mellett abban rejlik, hogy tökéletesen igazodik a digitális bennszülött fiatalok igényeihez. A felületen szereplő tartalmak 15-60 másodperces videók formájában láthatóak, hallhatóak. Egy jó videó ennyi idő alatt is egy teljes értékű élményt juttat el a gyors információáramláshoz szokott fiatal felhasználóinak lényegre törően, tömören, az érzéseikre vagy gondolkodásukra hatva. A videókészítőknek még ennél is rövidebb idejük van, hogy felkeltsék nézőik figyelmét, és elérjék, hogy ne pörgessenek azonnal tovább a következő videóra.

Ennek a felfedezésnek volt az egyik első lépése a József Attila Megyei és Városi Könyvtár *Így tanulok itthon* című TikTok videópályázata. A pályázat a veszélyhelyzet idején született, így célja az volt, hogy a távoktatás újdonságaival és nehézségeivel szembesülő fiatalok megmutat-

hassák, hogy ők hogyan birkóznak meg ezzel a helyzettel.

Kép forrása: jamvk.hu

A pályázók alkotásainak segítségével megismerhettük, hogy a helyzet milyen előnyeivel és hátrányaival szembesülnek a diákok – milyen könnyen elterelődhet a gyerekek figyelme saját környezetük, testvéreik, könyveik és játékaik társágában, de közben milyen kényelmet is ad mindez. Láthattuk azt is, hogy bár az órák nem egy légtérben, egy osztályteremben zajlanak, a fiatalok így is megtalálják a módját, hogy társaikkal fenntarthassák az összetartozás, közösség érzését.

Ez a videópályázat is megmutatta, milyen fontos, hogy a könyvtárak és a könyvtárosok folyamatosan bővítsék eszköztárukat, követve az internet világának újdonságait, hogy ne veszítsék el a kapcsolatot fiatal, potenciális olvasóikkal.

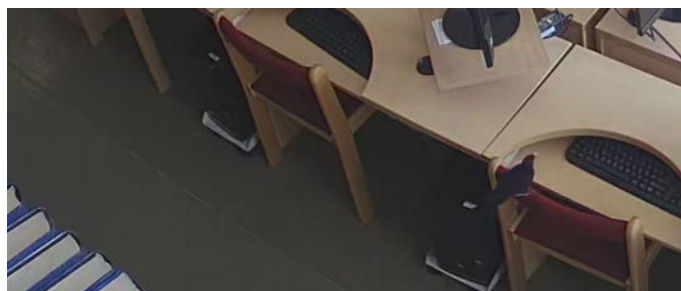

Állati látogatók karantén idején

GOLDSCHMIDT ÉVA

Rigókaland a könyvtárban

Ma 1-2 órát nálunk időzött egy fekete rigó. Ezek a szép fapalcok olyanok is, mint az igazi fa. Könnyeden közlekedett rajtuk, majd a kézi-könyvtár történelem könyveit nézegette. Különösen érdekelte az egyetemes történet és László Gyula: Múltunkról utódainknak című könyve. Majd egy kis napozásra és elmélkedésre a 4-es olvasói számítógép asztalára helyezkedett kényelmesen, és vagy fél órát ejtőzött ott, amíg Bea "meg nem kérte", hogy fáradjon ki a könyvtárból. Ezt azért nem tette meg első szóra, de nem sokkal később már a színes szőnyegen végigsétálva az erkélyen keresztül (ahol betért), távozott.

A széktámlán „tájékozódó” rigó a könyvtárban. A képet készítette: Goldschmidt Éva

Újabb kaland

Madár olvasóink nehezen veszik tudomásul a rendkívüli zárva tartást. Ahogyan természetüknél fogva nem szeretik a bezártságot, a könyvtár "bezártságát" sem viselik jól. Ma, nem sokkal 9.00 óra után, amikor rendszeren már nyitva szoktunk lenni, éles csengő kis kiáltásokat lehetett hallani az erkély felől....kicsit közelebből, mint

általában. Ezek aztán egyre ismétlődtek és már igen hangosan. Arra pillantva a polcok tetején ügyesen tájékozódó és a témakör-táblácskákat hangosan felolvasó színcinege kecses alakja volt látható. A fizika, kémia, földtan, meteorológia és biológia részlegen töltött el elég hosszú időt, ami egy madár szemszögéből tulajdonképpen érthető természettudományos érdeklődés. Valószínűleg őt érintő dolgoknak nézett utána, majd célirányosan, bizonytalanság nélkül kiröppent az (általa bejáratként is használt erkélyajtón). Itt megfigyelhető a gyakorlatias reál beállítottságú színcinegénk és a múltkori humán érdeklődésű fekete rigónk közötti alkati különbség: a kiscinke, amint elolvasta, amiért jött, már repült is tovább. Míg a rigó az ismeretszerzést követően nem sietett, hanem letelepedett filozofálni, és el sem akart menni, később sem.

Mai (szabálytalankodó, de tudásvágytól hevülő) látogatónk tiszteletére álljon itt egy vers, melyben őt is megidézi a költő, aki április lévén Áprily Lajos, bár a vers Márciusról szól:

" A nap tüze, látod,
a fűre diákat
a hegyre kicsalta: a csúcsra kiállt.
Csengve, nevetve
kibuggyan a kedve
s egy ős evoét a fénybe kiált.

Régi, kiszáradt
tó vize árad,
néma kutakban a víz kibuzog.
Zeng a picinyke
szénfejű cinke
víg dithyrambusa: dactilusok.

Selymit a barka
már kitakarta,
sárga virágját bontja a som.
Fut, fut az áram

a déli sugárban
s hőkken a hó a hideg havason.

Barna patakja
napra kacagva
a lomha Marosba csengve siet.
Zeng a csatorna, zeng a hegy orma,
s zeng - ugye zeng, ugye zeng a szived?"

Az utolsó sor is olyan, mintha a cinke ismételtetné!!! És ha most ténylegesen csak korlátozottan lehet is, de ezzel a verssel képzeletben kirándultunk egyet a szabadban. Ezúttal nem készült biztonsági felvétel a "tettesről".

Rézkölyök

Immár a hüllők osztályának tagjai is ...

Mindig jó gyerekeket olvasni látni. Főleg, ha saját örömeikre, önként teszik. Idősebbektől szoktuk hallani, hogy gyerekkorukban még különféle kockázatokat is képesek voltak vállalni, csak, hogy olvashassanak. Például a szülői szigor ellenére villanyoltás után titokban, zseblámpával mohón folytatták a napközben megkezdett Verne regényt, vagy indiános történet. A közkönyvtárakban mód van rá, hogy már az egész picik megbarátkozzanak a könyvekkel, és bár a betűkkel még nem maguk birkóznak, de a könyvek kiválasztásánál, képeik végignézegetésénél, és a mesék meghallgatásakor az olvasó, sőt könyvtári olvasó élményt él meg. Így aztán saját nevükön tagok is lehetnek a könyvtárban. Sok felnőtt olvasónk tudja, hogy gyermeke számára nincs alsó korhatári feltétele a saját olvasójegynek. A legeslegkisebb olvasóink az úgynevezett babaolvasók. Ennek a babaolvasó kategóriának és az olvasásért kalandokba bocsátkozó régi vágású csibész gyereknek a különös elegye az a minden hájjal megkent, ravasz kis olvasónk, aki a minap nem-hogy a könyvtár, de egyenesen a feldolgozó iroda ajtaja körül ólálkodott. Ő a dolgok mögé akart nézni, megtudni honnan, s hogyan jutnak el a könyvek a könyvtár polcaira. Egy nagyon fiatal, talán 1-2 hetes kis rézsikló tudakozódott e-felől. De mivel általános ijedséget keltett (fizimiskája

ugyanis a keresztes viperára hasonlít), egy könyvtáruházi könyvesdobozba kellett őt belevezetni. Ami először nem volt ínyére, meg is harapta a dobozt, de aztán nyilván rájött, hogy hát ebben szállították ide a könyveket a doboz feliratán olvasható nevű online könyvesboltból, és még érezni is lehet a friss könyvek szagát. Tehát tulajdonképpen minden aznapi kérdésére választ kapott. Így meg is nyugodott és szépen ki lehetett őt rakni az épületből. Már nyoma sincs. Vagy ahogy Áprily Lajos írta:

„A kígyó felsiklott a sziklán,
eltűnt, a rom rejtette el.
A kígyó felsiklott a sziklán
és nem maradt utána jel.

A pisztráng megvillant a habban,
hullt lepke küzdött a habon.
A pisztráng megvillant a habban
és nem maradt utána nyom.

A sólyom átnyilalt a kéken
és néha villant, mint a hal.
A sólyom átnyilalt a kéken
s mögötte nem maradt vonal.

Én nem vagyok se hal, se kígyó,
az eget úszva nem szelem.
Én nem vagyok se hal, se sólyom,
És nem marad jelem.”

Igen, megint ő, aki a „Vadlúd voltam” című vers szerzője is. Amiről a tataiaknak rögtön két dolog jut eszébe: a novemberi gágogás és..... az idei tavaszi kis nyári lúd család, akikkel a tó körül több helyen, a Kastély téren és a várárookban is lehetett találkozni mostanában. Mivel az említett versben szerepel az a jövődölés, miszerint is:

„Majd ha végem itt elérem,
vadlúd-formám visszakerem.”

Akár még az is elképzelhető, hogy Áprily Lajos sétálgatott itt a környéken egy bájos lúdhölgy és pelyhes lúdfiókáik társaságában.

György Károlyné Rabi Lenke, 1954-2020

RIGLÁNÉ BERCZELI MÁRIA

Lenke Naszályon született, ott töltötte gyermek- és ifjúkorát. A Tatai Eötvös József Gimnáziumban érettségizett, majd a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán végzett magyar – történelem szakos tanárként. A pedagógus pályán helyezkedett el. Két gyermeke születése után került a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtárba, 1984-ben. Gyermekkönyvtárosként kezdett, majd a könyvtári munkafolyamatok minden területén tevékenykedett. Eközben munka mellett a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán könyvtáros diplomát szerzett. 1986-ban két évre visszacsábította a pedagógus pálya, magyart és történelmet tanított valamint iskolai könyvtáros is volt az akkori 318. számú Szakmunkásképzőben.

1988-ban tért vissza a városi könyvtárba, immár iskolai könyvtári szaktanácsadóként. Ehhez a tevékenységéhez fűződik Komárom város közös iskolai értesítőinek kiadása 1995 és 1996-ban.

1992-től vette át a helyismereti gyűjtemény gondozását. Ehhez jó alapként szolgált biztos történelmi tudása, elkötelezettsége a város iránt és az a könyvtárosi precizitás, alaposág, ami mindig is jellemezte. Helyismereti szaktanácsadással segítette a város múltja iránt érdeklődőket, a szakdolgozatot írókat és a helytörténeti kutató-

kat. A gyűjtemény állománya munkája során a duplájára gyarapodott.

Kutatási, állomány gyarapítási eredményeit igyekezett bemutatni a gyűjtemény népszerűsítése céljából. Kiállításokat, előadásokat tartott és szervezett. Első ilyen jellegű kiállítása a „Komárom 100 éve képeslapokon”, amely nagy sikert aratott. A kiállítás a Szerencsi Múzeum országos képeslap gyűjteményétől kölcsön kapott dokumentumokon alapult. A kiállítást számos további követte. A könyvtári mini tárlatokon a város és környéke alkotóinak műveit mutatta be a könyvtár. Feldolgozta a Jézus Szíve Római Katolikus templom művészeti értékeit szintén kiállítás keretében, amelyből kiadvány is készült.

György Károlyné Rabi Lenke

Nevéhez fűződik a helytörténeti e- könyvtár létrehozása, így a régi dokumentumokkal on-line is dolgozhatnak a kutatók.

Helyismereti tevékenységét az ország határain belül és külföldön is elismerték, szakmai kapcsolatokat épített ki osztrák, szlovák, szlovén könyvtárosokkal, kutatókkal. Kiemelkedő feladatának tartotta a szlovákiai Rév-Komárom könyvtárával való szakmai kapcsolat ápolását, közös rendezvények szervezését.

2003-tól a városi könyvtár igazgatója nyugdíjba vonulásáig, 2013-ig. Vezetői munkáját, a kollektíva aktív közreműködésével, közös gondolkodással, az ötletek, a javaslatok, egyéni képességek felhasználásával végezte. Mindig figyelemmel volt egy-egy kolléga egyéni ambícióira, terhelhetőségére, de következetesen megkövetelte a munkát a felhasználók érdekében. Az olvasókkal, információt keresőkkel mindig megtalálta a hangot. Igazi könyvtárosként a háttérben dolgozott, keresett, kutatót, hogy az általuk keresett témában releváns, forrásokon alapuló könyvtári anyagot kézbe tudja adni. Ez jellemezte kiadványszerkesztői, előadói tevékenységét is.

Magánéletében komoly tragédiák érték, de soha sem érezte fájdalmát a körülötte dolgozókkal, csendesén viselte a megpróbáltatásokat. A munka jelentette a kapaszkodót ezek elviseléséhez.

2004-ben a Jókai Mór halálának 100. évfordulója alkalmából rendezett városi Jókai emléknapi szervezője volt munkatársaival. A gyermekolvasók hazaszeretetre nevelését, a szülőföldhöz kapcsolódását célozta az a helyismereti kalandozásnak nevezett program, amelyet 2008-ban a Mátyás király év, 2009-ben a szabadságharc témájából állított össze.

Vezetése alatt indította el a könyvtár az Irodalmi Kávéház programot, amely máig is tart. A Könyvtár 50. és 60. évfordulóján jubileumi évkönyvet írt, szerkesztett, ambicionálva a dolgozókat munkaterületük bemutatására a kiadványokban.

Lenke nem csak a szűk értelemben vett munkahelyi közösségben dolgozott, hanem országos,

megyei szakmai szervezetekben is jelentős szerepet vállalt.

Alapító tagja volt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtáros szekciójának. Itt mostanáig az ellenőrző bizottság elnöke volt.

A „Publika” Magyar Könyvtári Kör tagjaként országos konferenciát hozott Komáromba, ahol a könyvtári szolgáltatások és eredményességük került terítékre, az egész életen át tartó tanulás kapcsán. A kör keretein belül külföldi tanulmányutakon, tapasztalatcseréken vettünk részt közösen.

A 60 éves Jókai Mór Városi Könyvtár jubileumi rendezvényén. Kép forrása: jmvk.hu

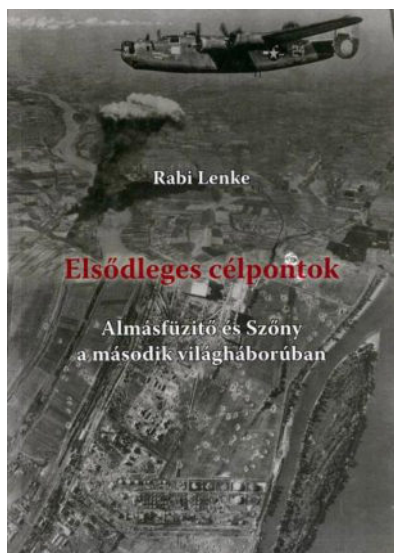
Két cikluson át vezetőségi tagja volt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Komárom-Esztergom megyei szervezetének.

A szakmai munka mellett Komárom város közéletének és civil szervezeteinek is meghatározó személyisége volt. Mindenhova igyekezett kapcsolódni, ahol tudásával segíteni tudott a hagyományörző, történeti értékeket kutató tevékenységek folytatásában. Mindezeket nyugdíjba vonulása után is változatlan lelkesedéssel végezte.

2014-ben a Komáromi Helyi Választási Bizottság elnökének és a Komáromi Értéktár Bizottság elnökének választotta Komárom város képviselő testülete.

A Kecses László Társaságban alapító tag. A szervezet a Felvidékről kitelepítettek történetével foglalkozik, támaszkodva a névadó munkásságára. Lenke a kuratórium tagjaként kutatásokat végzett, kiadványokat szerkesztett, lektorált, országos vetélkedőket szervezett a civil szervezet elnökével, vezetőivel.

A 2013-ban alakult Endresz csoportban szintén jelentős szerepet vállalt. Kezdetben a könyvtárban szervezték ismeretterjesztő előadásait, majd később városi szintű rendezvények következtek, amelyek a két városrészt, Észak és Dél-Komárom összetartozását erősítik.

Rabi Lenke kötetének borítója

Szabadidejében is aktívan foglalkozott kutatómunkával. Látogatta az országos közgyűjteményeket, levéltárakat, történeti kutatóhelyeket. Egyik fő érdeklődési területe a Komárom és környékének második világháborús bombázása, a

hátszági területek története, a háború még ismeretlen áldozatainak, hősi halottainak felkutatása. Több cikk, kiadvány jelent meg ebben a témában. Munkájának első összegzése az „Elsődleges célpontok. Almásfüzitő és Szöny története a második világháborúban” címmel, 2014-ben jelent meg. Lehetne sorolni a megjelent publikációkat, cikkeket, kiadványokat, de ez egy külön bibliográfia szerkesztését igényelné.

Az elismerések sem maradtak el.

2012-ben a városban elsőként kapta meg a „Komárom város kultúrájáért” díjat. 2015-ben a „Pro Urbe Komárom” díjat. Ebben az évben jelölt volt a megyei prima díjra tudomány kategóriában, ahol különdíjat kapott.

Az utóbbi években a Tatabányai levéltárban dolgozott nyugdíjasként, majd a Komáromi Klapka György Múzeum csapatát erősítette. A város megvásárolta az egykori múzeumigazgató Kecses László házát, hogy helytörténeti kiállító helyként működtesse. Itt szándékoznak elhelyezni a Kecses László könyveiből kialakított gyűjteményt, amelynek feldolgozása Lenke feladata lett volna.

Sajnos a sors közbeszólt. Egy nagy tudású, hivatásának elkötelezett, emberi kapcsolataiban nagyszerű személyiséget veszített a család, a könyvtáros szakma és Komárom városa. Kollégái számára, könyvtáros pályafutása példaértékű.

Emlékét őrizzük meg szívünkben!

Telefon
+36 34 513-677 és 513-678

JAMVK
József Attila Megyei
és Városi Könyvtár
Tatabánya

Email
jamk@jamk.hu

Motil László (1933-2020)

MÁRKU MÓNIKA

Szűkebb hazánk május 16-án pótolhatatlan veszteséget szenvedett. Életének 87. évében elhunyt Motil László helytörténész, Tardos díszpolgára.

Laci bácsi 1933. május 27-én született Tardoson szegény családban. Szinte egész életét a faluban töltötte. Általános iskolai tanulmányait követően a tatai Eötvös József Gimnázium diákja lett. Családi okok miatt azonban másfél év után ott kellett hagynia a tatai iskolát, s 1952-től Győrben tanult géplakatos szakmát. A kötelező katonai szolgálat után 1957-től 1986-ig szakmájában dolgozott. Munka mellett elvégezte az esztergomi Hell József Bányagép és Villamossági Szakközépiskola technikus képzését. Egészségügyi okokból

1986-ban lenyugdíjazták. Ekkortól kezdett foglalkozni szülőfalujának helytörténeti kutatásával. Érdeklődési köre igen sokrétű volt. Publikált sporttörténeti, bányatörténeti, településtörténeti és önéletrajzi munkákat is. Életével, munkásságával örök nyomott hagyott maga után, mely sohasem merül feledésbe.

A kép forrása: <http://vitezek.hu/gyaszjelent-es-2/>

Olyan egyedülálló helytörténeti kiadványok fűződnek a nevéhez, mint *Tardos sportja* (2001); *A Tardosi Önkéntes Tűzoltó Egyesület 90 éve, 1913-2003* (2003); *A tardosi (gerecsei) köfajtés történeti emlékei* (2004); *Fejezetek Tardos község történetéből* (2005); *Rejtett fegyver dörrenése: orvvadászok, vadorzók és vadőrzők a Gerecse vidékén* (2007); *Tardos hősei és áldozatai a két világháborúban* (2010); *A falu hű krónikása: életrajz* (2012); *Csendhelyek: Tardos község szakrális helyei* (2015); *Tardos község ragadványnevei* (2018).

Munkásságát számos helyi kitüntetéssel jutalmazták. Legnagyobb elismerése Tardos község Díszpolgári címe volt.

Drága Laci bácsi, nyugodjék békében!

Trianon centenárium megyénkben. Sajtószemle a megemlékezésekről

MÁRKU MÓNIKA

1920. június 4. Franciaország, Versailles, Kis Trianon palota. Fekete péntek. Gyásznapi. Az elvesztett első világháborút követően a magyar küldöttség aláírja a trianoni békeszerződést. Ezzel az akkori Magyarország elveszítette területének és lakosságának mintegy 2/3-át. Azóta nincs olyan magyar ember, nem nőtt fel olyan generáció, mely ne emlékezne meg erről a tragédiáról. 100 éve már, hogy nemzetünk bűnhődik, s viseli ezt a súlyos (lelki) terhet. A sebek bár lehet, hogy azóta begyógyultak, de a hegek örökké megmaradnak.

2010. óta Nemzeti Összetartozás Napjaként emlékezünk meg az eseményekről határainkon innen és túl. Az idén immár századszor elevenedik meg múltunk fekete foltja, nemzetünk gyásznapja. Az évfordulóról megyénk települései is méltóképpen megemlékeztek. Harangok zúgtak, gyertyák és fáklyák égtek, emlékművek készültek.

Ácson az első világháborús emlékműnél dr. Szentirmai István polgármester és Czunyiné dr. Bertalan Judit országgyűlési képviselő mondott beszédet. Ezt követően református istentisztelet és a Duna-parton az összetartozás tűzének meggyújtása zárta a megemlékezést.

Bábolnán a Nemzeti Ménesbirtok területén található emlékműnél emlékeztek meg a 100 évvel ezelőtti eseményekről.

Bajnán, a hivatalos megemlékezést megelőzően a Bajnai Hagyományörző Táborútz Egyesület virtuális őrtűzet gyújtott az Őr-hegyen a századik évforduló alkalmából, melyet 100 percig lehetett látni. A megemlékezés részeként itt is fellobbant az összetartozás tüze Bertalan Miklós önkormányzati képviselő kertjében. Ünnepi beszédet Lázár Andor egyháztörténész, történelemtanár és diakónus, Pallagi Tibor polgármester és Bertalan Miklós képviselők mondtak. Az eseményen internetes kapcsolattal részt vettek a település erdélyi testvértelepülésének képviselői is.

Dadon, a centenárium alkalmából több mint 100 percen át tartott a megemlékezés a település Trianon parkjában. A rendezvényt a magyar Református Jövőért Alapítvány szervezte. A szentmisét Kovács Tamás református lelkész tartotta, ünnepi beszédet Czunyiné dr. Bertalan Judit országgyűlési képviselő mondott. Az esemény művészeti programját Vadkerti Imre énekművész, az őrök együttes és Száraz Márk tárogatóművész szolgáltatta.

Dágon a nemzeti összetartozás napi megemlékezést a Trianon-emlékmű melletti parkban tartották. A megemlékező beszédet Steiner Tamás polgármester mondta, majd zenei és verses prog-

ramok következtek. Az ünnepség zárásaként virágokat helyeztek el az emlékműnél.

Dunaalmáson a trianoni békediktátum aláírásának 100. évfordulóján az önkormányzat a Duna-almás Barátainak Körével közösen szervezte meg a központi megemlékezést. Az ünnepi beszédet Ollé Árpád polgármester és Oláh Kálmán tartották. A zenés műsort a Vadvirág énekkar, és az Őrzők Együttes adta. A megemlékezés gyertyagyújtással, koszorúzással és a Székely himnusz közös eléneklésével ért véget.

Epölön az Epöli Értéktár Bizottság emléktúrát szervezett Trianon 100 címmel, az esemény méltó „megünneplésére”. A mintegy 20 km-es távot 40-en teljesítették. Az emléktúra mellett szentmisét és ünnepi megemlékezést is tartottak, s számos településhez hasonlóan itt is őrtűzet gyújtottak. Tácsik Attila polgármester emlékező szavai után az epöli Búzavirág Népdalkör adta elő műsorát. Záró eseményként végül megkoszorúzták a település Trianon-emlékművét.

1. Az esztergomi megemlékezés

Esztergomban a Primás-szigeten lévő Országzászlónál és a kopjafánál tartották megemlékezésüket az Esztergomi Polgári Körök. Az eseményen Dr. Lomnici Zoltán, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke és Zoltai Dániel mondtak ünnepi beszédet.

Etén, a református templomban istentisztelettel adóztak a 100 évvel ezelőtti események előtt.

Kisbér városi megemlékezésén Sinkovicz Zoltán polgármester mondott beszédet a Batthyányi téri

emlékműnél. A városban csatlakozva a Trianon 100-Szóljanak a harangok Kárpát-medencei kezdeményezéshez 100 másodpercig szóltak a Nagyboldogasszony Római Katolikus templom harangjai. Az ünnepi műsort a Tancsics Mihály Gimnázium diákjai és a Cseresznyék színtársulat adták. A programokat a Trianon-emlékmű megkoszorúzása zárta.

Komáromban az Endresz Csoport az önkormányzattal közösen versíró pályázatot hirdetett „A magyar fájdalom és összetartozás versei – Trianon 100” címmel a trianoni békediktátum aláírásának és Komárom kettészakításának 100. évfordulója alkalmából. A beérkezett pályaművek közül a 106 legjobbnak ítélt versből elektronikusan, ingyenesen letölthető antológia készült, melynek előszavát dr. Molnár Attila polgármester írta. A városi megemlékezést az Erzsébet-híd dél-komáromi hídfőjénél található Trianon-emlékharangnál tartották. A rendezvényen részt vett Keszegh Béla észak-komáromi polgármester is. A Monostori erődnél az 1848/49-es Forradalom és Szabadságharc Egyesület, valamint az Endresz Csoport 100 ágyúlövessel emlékezett a száz évvel ezelőtti eseményekre. Koppánymonostoron a Tolma Baranta Egyesület és a Kárpátia Sport Polgári Társulás együtt szervezett közös versmondást. Az Endresz Csoport a városi megemlékezések zárásaként emléktáblát avatott a koppánymonostori vasúti híd déli hídfőjénél Czita János alpolgármester részvételével.

2. Az Endresz Csoport által állított Trianon-emléktábla Komáromban

Lábatlanon a trianoni megemlékezés a Piszkei Sárlos Boldogasszony templomban szentmisével kezdődött. Az ünnepi beszédet Teller Péter polgármester és Naszák István történelem tanár

mondták. A programokon Duka Gábor, a felvidéki Karva község polgármestere is részt vett. A centenáriumi megemlékezés utolsó programjaként megkoszorúzták a templom kertben lévő emlékművet.

A mocsai megemlékezések színtere a település Millennium Emlékparkja volt. Az ünnepi program részeként új emlékművet is állítottak. Az emlékművet Hörömpöli Tibor kezdeményezésére Karkó Attila kőfaragómester készítette el. A köztéri alkotás avatásán részt vett a Héregen élő színész-zenész házaspár, Döbrentey Ildikó és Levente Péter is. Ünnepi beszédet Lipót Gyula alpolgármester, Hörömpöli Tibor és Natkai Istvánné polgármester asszony mondtak. A rendezvény népdalénekléssel, gyertyagyújtással és koszorúzással ért véget.

3. A mocsai Trianon-emlékmű átadása

Nagyigmádon szintén harangzúgással és Hajduné Farkas Erika polgármester asszony beszédével emlékeztek a trianoni békediktátum centenáriumára a Magyarok Parkjában. Sugár Tamás református lelkész verses imával szólt a jelenlévőkhez. Az ünnepség részeként 100 szál rózsát helyeztek el az emlékműnél. Ezt követően az Árgyélus Néptáncgyűttes, a Zúgó Néptáncgyűttes, és az Igmándi Hagyományőrző Egyesület adott műsort.

Naszályon, Mocsához hasonlóan emlékműavatásra is sor került a megemlékezésen. A tardosi vörös mészkőből készült emlékkövet Stummer Balázs kőfaragó készítette.

4. A naszályi Trianon- emlékmű

Nyergesújfalu Szőke Erika könyvtáros tanár, a Szalézi-Irinyi Középiskola munkatársa „virtuális szabadulósobáival” emlékezett meg az eseményről. Interaktív programja nemcsak a diákokat szólította meg. Interneten először online ismeretanyagokat közölt a témával kapcsolatban, majd ezt követően kérdésekre adott válaszokkal lehetett ellenőrizni az így megszerzett ismereteket.

Oroszlányon a városi megemlékezésen Lazók Zoltán polgármester és Czunyné dr. Bertalan Judit országgyűlési képviselő mondtak beszédet. Ezt követően pedig Tolcsvay Béla Kossuth-díjas zenész adott ünnepi műsort.

Rédén, a Rákóczi téren június 4-én gyertyagyújtással, június 7-én pedig emlékmű-avatással emlékeztek a 100 évvel ezelőtti tragikus eseményre. A falu összefogásával és Buda Tibor vállalkozó segítségével a centenáriumhoz méltó Trianon-emlékmű készült. Az öt oszlopból álló emlékmű az öt elcsatolt országrészt jelképezi, melyet egy turullal díszített kupola fog össze. Az oszlopok lábánál a történelmi Magyarország térképe látható.

Szákszenden Kondor József fafaragó készített több mint 3 méter magas Trianon-emlékművet a békeszerződés aláírásának 100. évfordulójára. Az elkészült kopjafa egy hagyományos székely kopjafa fantáziamotívumokkal, mely a Kiss utca és a Győri utca kereszteződésében kapott helyet. Az emlékoszlopot Papp Attila Csaba polgármester avatta fel és koszorúzta meg.

5. A szákszendi Trianon-emlékmű koszorúzása

Tárkányban a központi megemlékezést a Hősök Ligetében lévő Összetartozás emlékműnél tartották.

Tatán, az Angolkertben a Kenderke Alapfokú Művészeti Iskola szervezett megemlékezést. Itt 21 tájegység népi kultúrája, népművészete, népdalkincse elevenedett meg erősítve, népszerűsítve a nemzeti összetartozást, a magyar hagyományok őrzését. A Kossuth téren félárbócra eresztették az Országzászlót. Az eseményen részt vettek a MH 25. Klapka György Lövészdandár katonái is. A szőgyéni emlékkeresztnél és a Nemzeti Összetartozás terén koszorúzásokkal emlékeztek. A város több pontján pedig csendes megemlékezéseket tartottak. A Mindszenty téren elszavalták Juhász Gyula Trianon című versét, Smíd Róbert fafaragó, Tata díszpolgára pedig ünnepi beszédet mondott. A városi ünnepségsorozat a Nemzeti Összetartozás terén ért véget Petrozsényi Eszter szavalatával és Michl József polgármester szavaival.

A megyeszékhelyen a centenáriumi megemlékezés az Életfa téren kezdődött. Az évforduló kapcsán Trianon 100 címmel kültéri fotókiállítás is nyílt, mely június 18-ig tekinthető meg. Több településhez csatlakozva *Tatabányán* is harangszóval és gyertyagyújtással emlékeztek a 100 évvel ezelőtti tragikus eseményre. Szűcsné Posztovics Ilona polgármester asszony, Bencsik János országgyűlési képviselő és Kiss Vendel régész-történész mondtak ünnepi beszédet. Schermann Gábor evangélikus lelkész pedig imával emlékezett.

Tokodon, a Szent Márton templom harangjai szóltak június 4-én. A kezdeményezéshez a helyi Önkéntes Tűzoltó Egyesület szirénaszóval csat-

lakozott. Lakossági ötlet nyomán emlékvideó készült a száz évvel ezelőtti eseményekről, melynek részeként egy 150 tagú közösség a település foci pályája mellett kirajzolta a történelmi Magyarország területét.

7. A tokodiak által kirajzolt Nagy Magyarország

Akán, Vértesszőlőn és Súron szintén harangzúgással emlékeztek.

A településenkénti megemlékezéseken kívül olvashatunk még cikkeket az országzászló-mozgalomról, a békeszerződés történelmi háttéréről, előzményeiről, megyei hatásairól és következményeiről, Trianon középiskolai tanításáról. A 24 Óra mindezek mellett egy 24 oldalas mellékletet is kiadott Trianon 100 címmel.

A Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra 2020. június 2-i számának 5. oldalán az Országzászló-mozgalom százéves történetéről mesél Kládek László, a Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltárának munkatársa a trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulója alkalmából. A cikkből megtudjuk, hogy a mozgalom először csak Budapestre terjedt ki. Kezdeményezője Urmánczy Nándor képviselő, politikus, író volt. 1928-ban a Szabadság téren állították fel az első emlékművet, melynek talapzatában hazánk településeinek földjéből helyeztek el egy-egy darabot és adományt gyűjtöttek zászlómegváltás címen. Az 1930-as években Molnár Ferenc tarcali pedagógus javaslatára vált a kezdeményezés országos mozgalommá. Ennek során minden magyarországi településnek állítania kell országzászlót, melyet minden ünnepen felvonnak, a trianoni gyásznapon pedig félárbocra engednek majd. A mozgalom koordinálását a Magyar Szövetség Ereklýés Országzászló

Nagybizottság látta el. Az országzászlók egységesek voltak mindenütt meghatározott motívumokkal, jelmonddal. Komárom és Esztergom vármegyében az országzászló-állítások azonban igen vontatottan haladtak, ezért Frei Vilmos alispán rendeletben kötelezte a megye községeit ezek felállítására. Ennek ellenére 1938-ig csak Esztergomban, Táton, Bábolnapusztán és Vértesszőlőn volt csak országzászló. Sok település fedezethiány miatt nem tudott csatlakozni az országos mozgalomhoz és több helyen vitát okozott az emlékmű felállításának helye is. A legtöbb településen adományokból kívántak eleget tenni a felhívásnak és elkészíteni az országzászlót. A második világháborút követően az országzászló mozgalom, mint az irredentizmus hírmondója pejoratív értelmet kapott. Sok helyen lebontották, vagy hagyták lepusztulni. Esztergomban, Piskén, Sárísápon, Süttön, Vértesszőlőn még áll az eredeti országzászló. Tatán 2016-ban adták át az új országzászlót, melyet Kontur András szobrászművész készített. Csolnokon 2011-ben adták át a felújított 1938-as Trianon-emlékművet és országzászlót. A dömsői országzászlón a település második világháborús áldozatainak neve szerepel. Az 1990-es években az országzászló mozgalom újra felélénkült. Ennek következtében sok településen nemcsak új országzászlók, hanem Trianon-emlékművek is készültek.

A Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra június 4-i száma nemcsak egy külön Trianon melléklettel, hanem több cikkében is foglalkozik az 1920. június 4-i tragikus eseménnyel. Dr. Schmidtmayer Richárd, a tatai Kuny Domokos Múzeum igazgatója és Stegmayer Máté történész a száz évvel ezelőtti megyei eseményeket, a békediktátum hatásait, ok-okozati összefüggéseit ismertetik. Pleier Tamás iskolaigazgató és történelemtanár pedig Trianon középiskolai keretek között való tanításáról beszél.

Az összefoglaló cikk írásának forrásai:

1.

A DUNA parton emlékeztek : [hír]. = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 136. sz. (2020. június 12.), p. 4.
2.

KÖRTVÉLYFÁY Dina: A trianoni döntésre emlékezünk : Tolcsvay Béla ad műsort, emlékművet avatnak, koszorúznak, gyertyát gyújtanak = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 129. sz. (2020. június 4.), p. 6. - ill.
3.

WALCZER Patrik: Bajnán is fellobbant az összetartozás tüze : a csíkdánfalvai barátokkal közösen, interneten keresztül énekelték el a Székely Himnusz = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 131. sz. (2020. június 6.), p. 3. - ill.
4.

GOLETZ-DEÁK Viktória: Emlékművet avattak a faluban = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 140. sz. (2020. június 17.), p. 4.
5.

EMLEKTÁBLÁT állítottak fel : [hír]. = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 135. sz. (2020. június 11.), p. 4.
6.

WÁGNER Zsanett: Felavatták a község első trianon-kopjafáját : Kondor József fafaragó keze munkáját dicséri a több mint három méter magas mementó = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 134. sz. (2020. június 10.), p. 4. - ill.
7.

WALCZER Patrik: Kirajzolták a régi országhatárt, több ezren tekintették meg az emlékfilm = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 132. sz. (2020. június 8.), p. 4. - ill.
8.

MEGEMLEKEZÉSEK Trianonról : [hír]. = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 153. sz. (2020. július 2.), p. 4.
9.

MEGKONGATTÁK a harangokat : [hír]. = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 331. évf. 132. sz. (2020. június 8.), p. 4.
10.

KISS T. József: Megmaradtunk, hála a teremtőnek = Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 75. évf. 130. sz. (2020. június 5.), p. 9. - ill.
11.

KÖRTVÉLYFÁY Dina: Méltó emlékművet avattak : meggyújtották az összetartozás tüzét, néptáncosok adtak műsort = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 131. sz. (2020. június 6.), p. 6. - ill.
12.

BUNDSCHUH Gabriella: Összetartozó országzászlók = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 127. sz. (2020. június 2.), p. 1., 5. - ill.

Tartalom: Nemzeti összetartozás akkor is, ha határok választanak el : országzászló-mozgalom százéves története Esztergom és Komárom megyében
13.

SZÁZ gyertyát gyújtanak : [hír]. = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 127. sz. (2020. június 2.), p. 4.
14.

PETRIK József: Százéves a békediktátum : rendhagyó melléklet a 24 óra mai lapszámában Trianonról = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 129. sz. (2020. június 4.), p.1-2. - ill.

Tartalom: A trianoni békediktátum után megpecsételődött hazánk sorsa : 1919. január 19-én a csehszlovák hadsereg bevonult a bal parti Komáromba

15.

MÓRO CZ Károly: Történelmi tanulságok Trianonról tanulóknak : Pleier Tamás vallja és tanítja, amit Sütő András erdélyi író: A szülőföld nem múlik el = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 129. sz. (2020. június 4.), p. 3. - ill.

16.

TRIANON 100 antológia 106 verssel : [hír]. = Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 75. évf. 129. sz. (2020. június 4.), p. 8.

17.

PÖLT L Zoltán-WÁGNER Zsanett-KÖRTVÉLYFÁY Dina: Trianon-emlékkövet emeltek Naszályon : a százéves békediktátumra emlékezett a megye = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 130. sz. (2020. június 5.), p. 1.-2. - ill.

Tartalom: Szent anyafölddel töltötték meg az emlékezés köldáját : megyeszerte méltóképpen ünnepelték a nemzeti összetartozás napját

18.

TRIANONRA emlékeznek : [hír]. = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 127. sz. (2020. június 2.), p. 4.

19.

GOLETZ-DEÁK Viktória: Trianonra emlékeztek : száz másodpercig szóltak a harangok = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 133. sz. (2020. június 9.), p. 4.

20.

WALCZER Patrik: Túrával emlékeztek Trianonra = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 3. évf. 232. sz. (1992. okt. 1.)- ISSN 0863-9168. - 31. évf. 133. sz. (2020. június 9.), p. 2.

21.

KÖRTVÉLYFÁY Dina: Versek írtak az összetartozásról = Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 129. sz. (2020. június 4.), p. 3. - ill.

A képek forrása

1. <https://www.infoesztergom.hu/hirek/olvas/trianon-100-esztergom-varmegye-telepulesei-kozosen-emlekeztek-2020-06-07-084100>
2. <https://sziaikomaron.sk/trianon-emlektablalt-allittatott-az-endresz-csoport/>
3. <https://www.facebook.com/Mocsakozseg/photospcb.1191461921202211/1191455357869534/?type=3&theater>
4. <https://www.facebook.com/naszalykozseg/photos/a.2101763719967869/2101764106634497>
5. <http://www.szakszend.hu/>
6. <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/trianon-100-komaron-esztergom-megyeben/>

Szerzői jogi irányelvek

MÁRKU MÓNIKA

Az alábbiakban fontosnak tartjuk közölni az Egyesület állásfoglalását a szerzői jogi irányelvek átültetési előterjesztéséről.¹

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) véleménye az előzetes társadalmi egyeztetés keretében megküldött a szerzői jogi irányelvek átültetési tervezetéről szóló előterjesztésről

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) véleménye az előzetes társadalmi egyeztetés keretében megküldött a szerzői jogi irányelvek átültetési tervezetéről szóló előterjesztésről.

Baráthné Dr. Hajdu Ágnes MKE elnök levele
Dr. Bóka János európai uniós és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkár úr részére:

„Tisztelt Államtitkár Úr!

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) köszönettel megkapta véleményezés céljából az előzetes társadalmi egyeztetés keretében megküldött a szerzői jogi irányelvek átültetési tervezetéről szóló előterjesztést. Az MKE az alábbi véleményt alakította ki és az alábbi észrevételek kívánja tenni a tervezettel kapcsolatban.

BEVEZETŐ

Állásfoglalásunkban és javaslatainkban az átültetési javaslatoknak a könyvtári szolgáltatásokat érintő rendelkezéseire koncentráltunk, de néhány esetben olyan kérdésekben is véleményt nyilvánítunk, amelyek nem elsődlegesen a könyvtári ellátás rendszerére vonatkoznak.

A szerzői jogi törvény preambuluma a következőt írja: „a technikai fejlődéssel lépést tartó, korszerű szerzői jogi szabályozás”. Véleményünk szerint sajnos a technikai fejlődés meghaladta a törvényt. Az EU a DSM irányelvek bevezetésével, illetve a jogharmonizációra való törekvéssel szeretné javítani Európa versenyképességét Amerikával és Japánnal szemben. Ehhez az kell, hogy a kutatók és az oktatási intézmények jogszerűen és szabadon hozzáférjenek az adatokhoz és művekhez, illetve ezekkel a célokkal szabadon felhasználhassák őket.

KONKRÉT ÉSZREVÉTELEK, JAVASLATOK

2. módosítás

Az A) opciót támogatjuk. A könyvtárak felhasználóinak egy jelentős részét alkotó fiatalok (egyetemi hallgatók) körében nagy népszerűségnek örvendenek a különböző képek és egyéb szerzői művek humor céljára történő felhasználásai (pl. mémek). Ennek a felhasználási módnak a jogszerűség szürke zónájából való kiemelését támogatandónak tartjuk, amihez a 2. módosítás A) opciója szerinti értelmezés sokat tesz hozzá.

4. módosítás

¹ A szöveg forrása: <https://mke.info.hu/wp-content/uploads/2020/06/Velemenyezes-2020-06-08-MKE-final.pdf>

Az indokolás első mondata hibásan hivatkozik a DSM irányelv 2. cikk 5. pontjára. Helyesen: 2. cikk 6. pont.

A szabad felhasználás eseteit összefoglaló, IV. fejezet módosításai

9. módosítás

A javaslat fontos alapelvet fogalmaz meg, miszerint a szabad felhasználás szerződéssel vagy egyoldalú jognyilatkozattal való kizárása vagy korlátozása semmis, ha az Szjt. eltérően nem rendelkezik. A módosítás beépítése az Szjt-be nagyon fontos garanciális erővel bír a könyvtárak számára.

10. módosítás

Az újonnan bekerülő 33/A. § (1) bek. 2. pont nagyon fontos **új gyűjtőfogalmat vezet be**; jó-nak tartjuk a kulturális örökségvédelmi intézmény elnevezés használatát.

A (2) bek. 1. pontjában a kutatóhely fogalmi meghatározásánál a javaslat eltér a DSM irányelv 2. cikk 1. pontjától, miszerint csak a b) alpontra vonatkoztatja a vállalkozás elsőbbségi hozzáférését tiltó mondatrészt, holott a DSM irányelv mind az a) alpont, mind a b) alpont esetére alkalmazandónak rendeli (ahogy az irányelv központosításából és bekezdéstörési megoldásából is kikövetkeztethető).

A (2) bek. 3. pontja: A szöveg- és adatbányászat bevonása a szabad felhasználások körébe korszerű és szükséges rendelkezés a könyvtárak számára.

14. módosítás

A módosítás 2 szövegtervezete közül a B) opciót támogatjuk.

15. módosítás

Az egyes felhasználási esetek körében a **magán-célú másolás** esetén a jövedelemszerzés, vagy jövedelemfokozás mellett újabb feltételként fogalmazódik meg a felhasználással érintett műhöz való **hozzáférés jogszerűsége**. Nagyon fontos a törvény erejét is latba vetni annak tudatosítására, hogy az interneten engedély nélkül hozzáférhe-

tővé tett szerzői jogi védelem alatt álló művek nem tartozhatnak a szabad felhasználás körébe.

16. módosítás

A (2) pontban foglalt rendelkezés törlése örven-detes, hiszen elavult technikai megoldásról volt szó. Fontos lenne azonban a törvény szövegében is rögzíteni, hogy melyek azok a kritériumok, amelyeknek a szabad felhasználás esetkörébe tartozó felhasználás során meg kell felelni va-lamennyi műtípus (azaz nem csak a könyvek, folyóiratok, napilapok) esetén. A háromlépcsős tesztre való hivatkozás csak az átültetés indoklá-sában fordul elő és a szabályt a gyakorlatban alkalmazók számára túl kevés támpontot ad, ezért fennáll a veszélye a jóhiszemű, de mégis jogsértő könyvtári szolgáltatások bevezetésének (pl. teljes könyvek digitalizálása a könyvtári rep-rográfiai forráspontokon). Javasoljuk (még, ha jogászai szemmel felesleges ismétlődésnek is lát-szik), hogy a háromlépcsős teszt kritériumrend-szerére a visszautalás itt rögzítve legyen.

17. módosítás

Üdvözljük, hogy a más személy általi másolat-készítés tilalma megszűnik; fontos, előre mutató változás, de a 16. módosításhoz fűzött megjegy-zésre tekintettel (ahogy arra ott utaltunk), a ma-gáncélú másolás kritériumainak pontosítása nél-kül jogsértő gyakorlatok kialakulásához vezet-het. Így itt is nyomatékosítva kérjük a 16. módo-sításhoz tett javaslatunk befogadását.

18. módosítás

Az **intézményi többszörözés** esetén a törvény-módosítás és az irányelv szövege között **nincs összhang**: Szjt. módosítás szövegében egyes számban áll a következő: “kulturális örökségvé-delmi intézmény a gyűjteményének állandó ré-szét képező”, az átültetendő irányelv (DSM 6. cikke) viszont többes számban fogalmaz (az an-gol és a német szövegverzióban is)! Nagy kü-lönbség van aközött, hogy az egyes állományo-kat különálló egységként, vagy egy ésszerűen együttműködő rendszerként kezeljük.

Határozottan kérjük, hogy a kormány által elfogadott Közgyűjteményi Digitalizálási Stra-tégia (KDS) szellemével összhangban azzal se-gítsük a KDS szolgáltatásorientált szemléletének a megvalósulását, hogy a 35. § (4) bekezdés ne

külön-külön egy-egy kulturális örökségvédelmi intézményre, hanem azok rendszerére vonatkozik, és így ezek az intézmények összehangolt együttműködés keretén belül élhessenek az e pontban meghatározott másolatkészítés jogával.

A **18-19. módosítás** szerint kulturális örökségvédelmi intézmény készíthet műről másolatot, ha az nem jövedelemszerzést szolgál. Pl. megőrzésre, könyvtárközi kérés miatt, intézményi célokra. **Ezek szerint akár egész könyv másolata is kérhető könyvtárközi kölcsönzéscéljából?** Kérjük ezt egyértelműsíteni.

21 – 22. módosítás

A **szöveg- és adatbányászat** új szabad felhasználási esetként való bevezetése korszerű, modern rendelkezés. A jogi szövegek feltárása, kutatása kapcsán, a digitális bölcsészet és más szakterületek terén nagy lehetőségeket rejt magában.

A szövegben a szöveg- és adatbányászat kifejezés használata és helyesírása néhol pontatlan. Minden esetben a teljes, pontos kifejezést lenne célszerű használni (pl. 35/A§ (1) c pontjában csak szövegbányászat kifejezés szerepel). A 35/A (2) b pontjában a másolatok megfelelő biztonsági szinten való tárolása pontosítása lenne szükséges, nemzetközi szabvány megjelölésével.

A **21-22. módosítások** szerint szabad felhasználásnak minősül a szöveg- és adatbányászathoz végzett többszörözés és kimásolás. A kulturális örökségvédelmi intézmények és kutatóhelyek esetében a **22. módosítás** érvényes, amely feltételül szabja a jogszerű hozzáférést, a másolatok megfelelő biztonsági szinten történő tárolását, valamint a megőrzésük okát tudományos kutatási célként definiálja. Fontos különbség a **21. módosítással** szemben, hogy az adatok megőrzésének itt nincs időbeli korlátja. A szövegezés elfogadható.

25. módosítás

Az **árva művek** felhasználásával kapcsolatos szabályokat szükséges lenne összehangolni a GDPR személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályaival, mind a jogosultkutatás (41/A§ (1)-(2) bekezdések), mind az engedélyezési eljárás (különösen 41/B (1b)c pont) során.

A 41/B. § (1b) bek. c) pontjába beillesztett módosítást javasoljuk átfogalmazni, mert zavaros.

Egy szerzői mű biztonságos (két vagy több mű összekeverését kizáró) azonosítására alkalmas alapadatok: a mű szerzőjének neve, a mű címe és a kiadás (első nyilvánosságra hozatal) éve. Javasoljuk a pontot úgy megfogalmazni, hogy ezek ne keveredjenek a “lehetséges” adatok felsorolásával:

“c) a mű vagy a teljesítmény azonosítására alkalmas adatokat, így különösen a mű vagy a teljesítmény címét, a szerző nevét, a mű vagy a teljesítmény első nyilvánosságra hozatalának évét és - ha ez lehetséges - a szerző születésének és halálának évét, a jogosult, több jogosult esetén valamennyi jogosult nevét, valamint lakcímét vagy tartózkodási helyét;”

26. módosítás

Elírás javítása: a (7) bekezdésben “eljárásértért”

helyett “eljárásért”.

27. módosítás

A kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek Ez a fejezet teljesen új, és nagyobb feladatot ró a kulturális örökségvédelmi intézményekre a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek terjesztése, többszörözése és nyilvánossághoz való közvetítésének terén.

Pontatlan a területi hatály meghatározása. Az Egységes Piac szabályozása során a szabályozó eszközök az Európai Gazdasági Térség területére szólnak. Ebben a fejezetben (IV/B fejezet) több pontján az Európai Unió tagállamai jelennek meg (pl. 41/L§ 1. pontja, 41/M§ (3) bekezdés). Ezt pontosítani szükséges.

28. módosítás

A 41/M§ (1) bekezdésében a tiltakozó nyilatkozatot tételére csak a szerzőt hatalmazza fel. Az indoklás azonban utal arra, hogy a tiltakozás joga a jogosultat is megilleti, ez esetben ennek kell szerepelnie a jogszabály szövegében is.

A 28. módosítás szerint a kulturális örökségvédelmi intézmények a gyűjteményük állandó részét képező kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek nem kereskedelmi célú többszörözésének, terjesztésének, nyilvánossághoz való közvetítésének engedélyezésére és az ezért fizetendő díj mértékének megállapítására a közös

jogkezelővel köt szerződést a kulturális örökségvédelmi intézmény, kivéve, ha a szerző tiltakozó nyilatkozatot tett.

Kérdés: Minden egyes könyvtárral szerződést kötnek, vagy beleveszik az EMMI által fizetett jogdíjba? Kérjük a szöveg ennek megfelelő egyértelműsítését.

Kérdés: Mit jelent az, hogy „a gyűjteményük állandó részét képező” művek? Nyilván az előfizetéssel csak használati jogot szerzett művek nem tartoznak ide, de azon túl hogyan bizonyítja a kulturális intézmény, hogy gyűjteménye állandó részéről van szó? Egyedileg leltárba vett dokumentumok? Vagy csoportos leltári felvétel is elegendő? Hogyan értelmezzük ezt a gyakorlatban?

29. módosítás

A kereskedelmi forgalomban nem elérhető (out of commers) művek kulturális örökségvédelmi intézmény általi felhasználására vonatkozó szabályok (41/M. § és 41/N. §) a felhasználás két típusát különböztetik meg aszerint, hogy az adott műtípus adott felhasználásának (nem kereskedelmi célú többszörözés, terjesztés és nyilvánossághoz közvetítés) jogosítása kiterjesztett közös jogkezelés körébe tartozik-e ((1)-(3) bek.), avagy sem ((4) bek.). A kiterjesztett közös jogkezelés alá nem tartozó felhasználási módok esetében (amennyiben a konkrét műtípus adott felhasználási módjára nincs reprezentatív közös jogkezelő szervezet), a törvényjavaslat szabad felhasználási esetként nevesít. Az Szjt. szabad felhasználásokról szóló IV. fejezetének értelmezése alapján az a véleményünk, hogy valódi szabad felhasználás esetén nincs hatósági nyilvántartásba vételi kötelezettség. Ennek értelmében a 41/M. § (4) bekezdés átfogalmazását javasoljuk: a szövegben ne szerepeljen a szabad felhasználás kifejezés, mert az félreértésre ad lehetőséget. (Hasonlóan az árva művekről szóló 41/F-K. §-okhoz, ahol szintén hasonló rendszerben történik a művek kedvezményezett intézményi felhasználásának jogosítása). Ezt azért is javasoljuk megfontolásra, mert az Szjt. rendszerében a szabad felhasználások esetei egy helyen, a 4. fejezetben találhatók meg, és ennek a jól követhető, átlátható rendszernek a megtörése megbontja az Szjt. koherenciáját.

Továbbá javasoljuk, hogy a törvény határozzon meg 12 hónap díjazás nélküli türelmi időt azokra a felhasználásokra, melyeket a 41/M. § (4) bek. alapján jogszerűen kezdett meg a kulturális örökségvédelmi intézmény, de a felhasználás ideje alatt létrejött az adott műtípus, adott felhasználási módjának jogosítására közös jogkezelő szervezet (avagy valamelyik létező közös jogkezelő hatáskörébe kerül az adott felhasználási mód). Ez adna garanciát a kulturális örökségvédelmi intézményeknek arra, hogy az általában kötött költségvetési tervezésükbe be tudják építeni a felhasznált 6 művek további felhasználásához kapcsolódó jogdíjakat, vagy megfelelő határidővel döntést tudjanak hozni a felhasználás beszüntetéséről.

31. módosítás

A 31. módosítás első része azt mondja ki, hogy a szerző bármikor tiltakozhat a felhasználás ellen. A második részben az áll, hogy annak vizsgálatát, hogy az adott mű kereskedelmi forgalomban elérhető-e, a kulturális örökségvédelmi intézmény (többek között a könyvtár) köteles elvégezni. Ugyanitt olvasható: „Az elérhetőségvizsgálat során a kulturális örökségvédelmi intézmény tartozik felelősséggel az adott helyzetben általában elvárható erőfeszítések megtételéért.”

Kérdés: Ez pontosan mit jelent? Mi az „általában elvárható erőfeszítés”? Kérjük szépen definiálni.

33. módosítás

Az MKE nagyon fontosnak tartja az 1999. augusztus 31-ei időhatár bevezetését a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek azonosításának egyszerűsítése érdekében. Ugyanebben a módosításban olvasható, hogy a kulturális örökségvédelmi intézmény köteles nyilvántartást vezetni a 47/M paragrafus (1) és (4) bekezdése szerinti általa végzett felhasználásokról, ezt elektronikus úton benyújtani a Hivatalnak, akik ezt a kiegészítik a tiltakozásra vonatkozó információkkal, és azonnal továbbítják az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalának. Az adott művek csak 6 hónappal ezután kerülhetnek felhasználásra. Vagyis: a könyvtáraknak le kell folytatniuk a kutatást, hogy egy mű kereskedelmi forgalomban elérhető-e (Hogyan? Erre nem tér ki a törvénytervezet), listába kell gyűjteniük az általuk felhasználni kívánt kereskedelmi forga-

lomban nem elérhetőnek vélt műveket a következő adatokkal kiegészítve:

- a) a mű azonosítását lehetővé tévő,
- b) a felhasználási engedély feleivel kapcsolatos lényeges,
- c) a felhasználási engedély területi hatályára vonatkozó,
- d) a felhasználási engedély alapján megvalósított felhasználással kapcsolatos lényeges információkat.

Utána az SZTNH hozzáteszi a tiltakozásra vonatkozó információkat, de semmi egyebet (a továbbított adatokért nem vállalja a felelősséget), és rögtön tovább küldi az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalának, akik online hozzáférhetővé teszik a listát egy Uniós portálon, hogy lehetőséget adjanak a szerzőknek a tiltakozásra.

Az adott művet az online megjelenéstől számított minimum 6 hónapig nem lehet felhasználni. Fontos kitétel még: „a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, a felhasználást végző kulturális örökségvédelmi intézmény, valamint az engedélyezésre jogosult közös jogkezelő köteles honlapján tájékoztatást nyújtani a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek felhasználására vonatkozóan.”

Ezúton szeretném köszönetemet kifejezni, hogy lehetőséget kaptunk arra, hogy javaslatainkat és észrevételeinket megküldhessük a jogszabálytervezet vonatkozásában.

“10 lépés a nagyszerű könyvtárossá és információs menedzserré válás felé”

Magyar nyelvre fordította: Barátné Prof. Dr. Hajdu Ágnes és Dávid Boglárka

10 lépés a nagyszerű könyvtárossá és információs menedzserré válás felé

1. Empátia Mit tudsz használd igényeiről?	2. Zsargon Értsenek használd: használd hozzájuk közelálló nyelvezetet, a megfelelő szövegösszefüggésben!	3. Stratégia Legyen stratégiád: szolgáltatásaid és termékeid a használói igények szempontjából tervezd!
4. Jogi keretek Vedd figyelembe a jogi kereteket, de ne felejtse el gyakorlatias lenni!	5. Változás Légy előrelátó: változtasd meg azt, ami fejleszthető!	6. Csapatmunka Együtt mindig többre jutunk!
7. Értékelés Használd mutatókat és figyelj arra, hogy a szolgáltatások mindig kifizetődők legyenek!	8. Innováció Légy merész, innovatív és bátor! Javasolj érdemleges és életképes dolgokat!	9. Naprakészség Tartsd magad naprakészen: képezd magad folyamatosan, mindig légy tájékozott szakmai ügyekben, olvasd a híreket...
10. Boldogság Próbáld nagyon boldog lenni, bárhol is dolgozol!		

Glória Pérez-Salmerón. IFLA Elnök @GPSalmeron — Eli Ramirez. Könyvtáros @eliramirez82
Translation: Boglárka Dávid. Librarian @boglarka_david — Ágnes Hajdu Barát. LIS Professor @hajdu55

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: MÁRKU MÓNIKA**2020. június**

1.
A Nyitott rezervátum visszaköltözik a tékába : ráéreztek, milyen pályázati témát érdemes választani - beszélgetés Jász Attilával Új Forrásról, Csendes Tollról. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 75. évf. 131. sz. (2020. június 6.), p. 1., 8. - ill.
 - Interjú Jász Attila költővel, esszéíróval, az Új Forrás főszerkesztőjével az elcsendesülésről, a folyóirat és a Nyitott Rezervátum jövőjéről.
2.
Adatvizualizációs tréning / Dollmayer Bea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 14.
 - Dollmayer Bea a május 20-i a Magyar Információbrókerek Egyesülete és a KSH Könyvtár által szervezett Adatvizualizációs tréningről.
3.
Bagoly mondja ... / Goldschmidt Éva. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 26. - ill.
 - A Móricz Zsigmond Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára a Madarak és fák napja alkalmából online szavalóversenyt rendezett.
4.
Biblioterápiás foglalkozássorozat felsőgallai könyvtárunkban / Feketsné Kisvarga Anita. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 4-6. - ill.
 - Biblioterápiás foglalkozások Feketsné Kisvarga Anita könyvtáros vezetésével a megyei könyvtár Felsőgallai Fiókkönyvtárában.
5.
Bolyongás a szoftverek birodalmában / Goldschmidt Éva. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 13-14. - ill.
 - A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár internetes szolgáltatásaihoz szükséges háttér munkáról, internetes programok használatáról.
6.
Bővül a téka kínálata : az elmaradt programok egy részét megtartanak / W. P. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 105. sz. (2020. május 6.), p. 5. - ill.
 - A dorogi Gáthy Zoltán Városi könyvtár szolgáltatásai, rendezvényei a járványügyi helyzet oldódásával.
7.
Elhunyt György Károlyné. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 75. évf. 141. sz. (2020. június 18.), p. 9.
 - György Károlyné Rabi Lenke (1954-2020). Nekrológ.
8.
"Énidő" - új rovat honlapunkon / Fülöp Laura. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 10-11. - ill.
 - A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár honlapjának új, "Énidő" című rovatáról.
9.
Hírek az egyesület háza tájáról - Könyvtáraink újraindítása előtt / Szilassi Andrea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 32. - ill.
 - A Magyar Könyvtárosok Egyesülete az Informatikai és Könyvtári Szövetséggel, az Egyházi Könyvtárak Egyesülésével, a Könyvtárostanárok Egyesületével, tovább-

bá az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumával és a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségével szakmai ajánlást dolgozott ki a könyvtárak járványveszély utáni újranyitásáról.

10.

Hírek muzeális gyűjteményünkről / dr. Horváth Géza. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május)

- A József Attila Megyei és Városi Könyvtár muzeális gyűjteményének restaurálásáról.

11.

IFLA - ENSULIB: Zöld Könyvtári Díj 2020. / Szilassi Andrea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 32-33. - ill.

- Az IFLA (Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetségének) ENSULIB csoportja által kiírt Zöld Könyvtári Díj 2020. pályázat nyertesei.

12.

Így tanulok otthon - Rajzpályázat a karantén idején / Suller Ildikó Tünde. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 24-25. - ill.

- A József Attila Megyei és Városi Könyvtár gyermekkönyvtárának Így tanulok otthon elnevezésű gyermekrajzpályázatáról.

13.

KemGuru Olvasópályázat / Fábián Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 15-16. - ill.

- A József Attila Megyei és Városi Könyvtár KSZR osztályának KemGuru Olvasópályázatáról. Beszámoló.

14.

Képeslapok honosítása a Textlibbe / Vidák Réka. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 12. - ill.

- A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár helytörténeti képeslapokat honosít és dolgoz fel a Textlibben.

15.

Kihívás home office idején / Kerekesné Fuli Anikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 13. - ill.

- A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár munkatársainak tapasztalata az otthoni munkáról.

16.

Közös munka, kapcsolattartás online / Dollmayer Bea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 11-12. - ill.

- Az otthoni munkavégzés és a munkahelyi kapcsolattartás internetes lehetőségei.

17.

Közösségek Hete - hogy pezsejen az élet bezártság idején is / Schmölitz Margit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 8. - ill.

- Az esztergomi Helischer József Városi Könyvtár Közösségek heti programjairól.

18.

Még óvatosan várják a könyvek rajongóit / Hittaller Andrea. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 75. évf. 135. sz. (2020. június 11.), p. 1., 9. - ill.

Tartalom: Csökkentett üzemmódban várják a könyvek szerelmeseit : részleges nyitva tartás - meghosszabbították a kölcsönzéseket, a gyermekrészleg még zárva tart

- A tatabányai József Attila Megyei és Városi Könyvtár június 2-től csökkentett nyitva tartással, alapszolgáltatásokkal megnyitotta kapuit az olvasók előtt.

19.

Megújult külsővel nyitnak újra : továbbra is csak szájmaszk viselésével lehet belépni / P. Z. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 145. sz. (2020. június 23.), p. 2. - ill.

- Júl. 23.-tól az érvényes egészségügyi rendelkezések keretei között újra kinyit

az esztergomi Helischer József Városi Könyvtár.

20.

Öko-totó a Föld napja alkalmából / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 7. - ill.

- A József Attila Megyei és Városi Könyvtár a Föld Napjához kapcsolódóan online öko-totó nyereményjátékot hirdetett.

21.

Padlót fognak... / Schmöltz Margit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 9. - ill.

- A járványhelyzet ideje alatt zárva tartó esztergomi városi könyvtárban felújítási munkálatokat végeznek.

22.

Pályázat. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 132. sz. (2020. június 8.), p. 5.

- A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár könyvillusztrációs pályázatot hirdetett.

23.

Pályázat. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 144. sz. (2020. június 22.), p. 5.

- A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár 3 fordulós, játékos játékos vetélkedőt hirdet a könyvtár honlapján és facebook oldalán gyerekeknek.

24.

Pályázat. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 146. sz. (2020. június 24.), p. 5.

- A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár 3 fordulós, játékos vetélkedőt hirdet a könyvtár honlapján és facebook oldalán gyerekeknek.

25.

Szűcs József holokauszt-kutatásainak eredménye / ifj. Gyüszí László. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 27-29. - ill.

- Szűcs József holokauszt-kutatásairól és ebben a témában megjelent műveiről.

26.

Tavaszi Napsütés. Hajnali madárdalos reggelek home office idején / Tari-Székely Karola. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 17-20. - ill.

- Tari-Székely Karola, a tatabányai József Attila Megyei és Városi Könyvtár könyvtárosának természet- és környezetvédelmi tevékenysége a home office idején.

27.

Új programok a karantén alatt / Dományi Zsuzsanna. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 10. - ill.

- A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár új, online szolgáltatásai.

28.

Újra kinyit a könyvtár / Sugár Gabi. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 143. sz. (2020. június 20.), p. 1., 4. - ill.

- Június 23.-tól ismét kinyit a József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

29.

Vetélkedő. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 31. évf. 132. sz. (2020. június 8.), p. 5.

- A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár a Magyar Feltalálók Napja alkalmából internetes vetélkedőt hirdetett.

30.

Zöld könyvtári tevékenység a karantén alatt / Szilassi Andrea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 010. évf. 05. sz. (2020. május), p. 17. - ill.

- A József Attila Megyei és Városi Könyvtár zöld könyvtári honlapjának megújulásáról